

Robbe Verbrugge

In oktober 2021 publiceerde professor Idesbald Goddeeris een kritische monografie over missionarissen. Zowel op Twitter als op Facebook kreeg de historicus kritiek te verwerken van onder meer politica Gwendolyn Rutten. Dat toonde aan dat er in Vlaanderen nog duidelijk een overwegend positief beeld aanwezig is van missiepriesters. Toch is er nog nauwelijks mediaonderzoek gedaan naar de weergave van de Congomissionaris na 1960. Nochtans kan dat juist de verschillende evoluties in de beeldvorming blootleggen en een verklaring bieden voor de beelden die vandaag nog steeds circuleren. Daarnaast is er ook nog discussie tussen historici over dat onderwerp. Maarten Langhendries stelt immers dat het koloniale beeld van de missionaris tot op heden dominant blijft, terwijl Idesbald Goddeeris beweert dat Vlaanderen deze vandaag juist als een ontwikkelingshelfer voorstelt. Verder spreken die twee historici David Van Reybrouck tegen die ervan overtuigd is dat Vlamingen doorgaans kritischer kijken naar missiepriesters dan vaak gedacht wordt. Deze masterproef onderzoekt daarom de berichtgeving over Congomissionarissen tussen 1965 en 2021 op basis van Het Belang van Limburg en Gazet van Antwerpen. Het onderzoek paste op beide kranten zowel een visuele analyse als een discoursanalyse en verschillende kwantitatieve analyses toe. De masterproef toont in eerste instantie aan dat de twee kranten Congomissionarissen aanvankelijk nog voorstelden als bekerende beschavers. Zij focusten immers op hun bekeringsprestaties en verheerlijkten hen zoals in de koloniale periode wegens hun offervaardigheid en moed. De dagbladen prezen omgekomen missionarissen bovendien met de term “martelaren”. De Congolezen werden daarentegen voorgesteld als minderwaardig, achtergesteld en ondankbaar. In de jaren 1970 begonnen de kranten steeds meer te rapporteren over het missionaire ontwikkelingswerk en stelden ze de zendelingen steeds meer voor als ontwikkelingshelfers. Daarbij prees de dagbladpers hen vooral vanwege hun dienstbaarheid en intelligentie. De kranten gaven bovendien steeds meer persoonlijke details vrij over missionarissen, waardoor ze hen als normale mensen begonnen voor te stellen. Verder beschreven journalisten missionarissen in toenemende mate als westerlingen die niet boven de inlandse bevolking stonden, maar te midden van deze werkten. De zendelingen verdedigden in de kranten dan ook regelmatig de Congolezen die zij als gelijken beschouwden. Toch bleven koloniale stereotypen circuleren, zoals de gedachte dat de inlandse bevolking lui is. Hoewel het merendeel van de artikels overwegend positief bleef over missionarissen, kon het onderzoek toch ook heel wat kritische geluiden in de kranten terugvinden. Daarom pleit deze masterproef ook om te spreken van een “dominante verering” van missionarissen in plaats van een “eenzijdige verering”.